

NAS GLAS

Licealna knjižnica,
gimnazija Ljubljana

Glasilo Zveze državnih
nameščencev za Slovenijo

v Ljubljani.

Cena posamezne št. 1.50 Din.

„NAS GLAS“ izide vsakega desetega,
dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina . . . Din 40.—

Polletna naročnina . . . „ 20.—

Četrtna naročnina . . . „ 10.—

Za inozemstvo je dodati poštino.

Oglasi po ceniku.

Uredništvo: Anton Adamič, Ljubljana, Bohoričeva ulica št. 12. Rokopisov
ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le pod-
pisane in zadostno frankirane. Rokopise je adresirati le na urednika.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se po-
šilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/1. Tja
je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad. — Pošt. ček. rač. št. 11.467

P. R.

Kako dolgo še . . . *

I.

S strahom pričakuje državni nameščenec 1. november 1927, ko deloma preneha stanovanjska zaščita in bo na milost in nemilost izročen hišnemu gospodarju. Že dosedaj je le s težavo plačeval visoko najemnino, ki jo je moral kriti iz osnovne in položajne plače na škodo ostalih živlenskih potrebščin, od 1. novembra 1927 dalje bo pa to naravnost nemogoče, saj so hišni gospodarji — izieme so prav redke! — povišali najemnino tako visoko, da dosega ali celo presega mesečne službene prejeme drž. nameščencev. Znan nam je primer, da je znan ljubljanski obrtnik povišal najemnino za 3 sobe, kuhinjo s pritliklami na mesečnih Din 2.500.—, neki »veleindustrijalec« ubogemu profesorju za 2 sobi itd. na mesečnih Din 1.800.—, znan kapitalist pa drž. slugi za 1 sobo s kuhinjo na mesečnih 800.— Din. In vendar prejema prvi na stanarini v smislu čl. 35 Zakona o civilnih uradnikih in ostalih drž. uslužbencih mesečno Din. 150.—, celokupnih prejemkov pa Din. 2.670.—, drugi Din 175.— odnosno 1870.—, tretji pa Din 85.— odnosno 1.225.— Din. Ako so v teh primerih prizadeti poročeni državni nameščenci, ni prihranjen bridki povišek tudi samcem, ki morajo plačevati za mesečne sobe Din 500.— do 800.—. Koliko ostane tedaj tem revežem za hrano, obleko in druge potrebščine?!

Ukinitev stanovanjske zaščite bi bila tedaj naravnost zločin, izvršen nad najbednejšim med našimi sodržavljani — državnim, deloma tudi privatnim nameščencem in delavcem! Kaj naj ti reveži store?! Stanovanje morajo imeti in dasi mnogoteri izmed nas živijo nad vse proletarsko ter se stiskajo v eni sobi po 4 do 5, da zamorejo oddati boljše sobe srečnejšim podnajemnikom in s sprejeto podnajemnino nasititi vedno večji apetit hišnega gospodarja! Koliko trpe ti nesrečneži na zdravju, kako se ubija morala, na to ne pomisli nihče, kakor niso pomislili naši državni krmiljarji, da bi se morale pred ukinitvijo stanovanjske zaščite povišati stanarine drž. nameščencev na primerno višino. Ako to iz naših državnih financ nikakor ni bilo mogoče, naj bi se uredba o zaščiti najemnikov ne ukinila, pač pa naj bi se sledilo toliko osovražene Mussoliniju, ter naj bi se tudi pri nas naložilo hišnim gospodarjem, znižati najemnino za 10 odstotkov... Mogotcem pa ni bila mar beda njihovih drž. nameščencev, rajši so se ozirali na spomenice hišnih magnatov, ki v pretežni večini ne poznajo boja

za živlenski obstanek in so si nakupili hiše na račun izmzgane delavske in uradniške pare.

Vprašamo merodajne činitelje: Kako dolgo še nameravate tako omalovaževati uradniško vprašanje? Mera je polna!

II.

»Državnim nameščencem popust!« to so najnovejši napisi po ljubljanskih trgovinah. Trgovci sami so uvideli, da peša nakupna možnost drž. namenščenstva, vendar dvomimo, da bi ta kupijska poteza imela zaželjeni uspeh. Državno nameščentstvo je v naših krajih tako finančno izmzgano, da si ne more kupiti niti najpotrebnejšega. Kakor smo v prvem članku dokazali, gre pretežen del službenih prejemkov za stanovanje, ostanek pa niti z daleka ne zadostuje za hrano in gospodinjstvo, kaj šele za obleko in — luksus! Zato vidimo danes deco drž. nameščencev sestradano in nerazvito, saj ji dostikrat mati ne more nuditi naprošenega kruha. In poglejte naše učitelje in tudi višje stare uradnike, kako so oblečeni! Beseda: »beraško« je premalo! Ako si pošten, ako ne delaš dolgova, ako nimaš ti ali tvoja žena postranskih dohodkov, se s sedanjim službenimi prejemki ne moreš ne najesti ne pošteno, »stanu primerno« oblačiti.

Seveda tam preko izgleda stvar drugače. Že od nekdaj je bila v Srbiji »zarada« na dnevnem redu in tudi danes ni drugače. Znan nam je primer, da je celo tovariš zadrževal uradniku-Slovencu izplačilo potnega računa za premestitev iz Ljubljane v Beograd, ker je pričakoval »bakšiš«. In oni podjetnik iz Dalmacije, ki je prodal svoje podjetje državi, je skozi tri tedne zastoj romal od urada do urada, dokler mu ni znanec oprl oči in ga opozoril na običajno s stotaki založeno — kuverto. Potem je šlo! In kakšno je mišljenje o uradniški pari v Beogradu?! Ako išče slovenski uradnik, premeščen v Beograd, sobo ali stanovanje, se mu neštetokrat pripeti, da mu oddajalec na njegov ugovor, da je soba ali stanovanje z ozirom na njegove skromne prejemke kot uradnik predrago, odgovori: »Kaj, vam kot uradniku je to predrago? Glejte, ta hiša, ona hiša itd. v tej ulici so last — uradnikov!«

In ko je bil višji uradnik ministrstva na službenem potovanju po Sloveniji, se ni mogel načuditi, da uradniki po železniških restavracijah ne žive zastoj in da postajenačelniki, tako kot baje v Srbiji, nimajo lastnih hišic....

»Zarada« je tedaj preko Save običajna in se ne šteje nameščencu v nečast, zato pa je tudi ugled njegov pod vsako kritiko.

Našim ženskim tovarišicam pa, ki ne morejo »zaraditi« na običajnih nagradah v službi, ni odprta v Beogradu druga pot, kakor ona v sramoto in le premnogokrat smo že čuli tožbe teh mučenic, da so jih gg. šefi

sami navajali na nemoralno življenje, češ, ako ne moreš živeti s plačo, imaš itak priliko, da »zaradiš«... V čast naših tovarišic pa bodi omenjeno, da so se rajši vrnile med nas, da tu z nami delijo križe in težave ter čakajo odrešenja.

Pri poštenem življenju ali pa brez dolgov tedaj ni mogoče izhajati in naša uprava, ki bi nam morala biti res prava mati in ne brezobzirna mačeha, si reže v lastno meso, ako ne podvzame v najkrajšem času potrebnih korakov za asanacijo teh obupnih razmer. Nezadovoljstvo s sedanjimi razmerami v S. H. S. raste tudi pri drž. nameščencih rapidno, posebno pa še, ko vidijo, kako se godi njihovim tovarišem, ki so šli ob prevratu prostovoljno ali pa so bili pregnani v Avstrijo. Za primer samo to-le: Avstrijske poštne uradnice imajo z istimi službenimi leti za več kot 100 odstotkov višje službene prejemke kot njihove tovarišice v S. H. S., razen tega pa še bolniško zavarovanje in druge ugodnosti. Mi pa, ki smo s tolikim navdušenjem pričakovali ljubljeno Jugoslavijo, kot našo odredljivo, ginemo lakote, smo slabši kot berači, ker ostane slovenski uradnik rajši pošten in se zadoljuje, dokler gre, kakor pa da bi oškodoval svojo lastno državo s podkupninami!

(Nadaljevanje sledi.)

Izredni občni zbor Zveze.

(Nadaljevanje.)

Čas tudi tako hiti, da anketa, ki bo sredi oktobra, tudi ne bo rodila več pozitivnega uspeha. Jaz sem podal s tem svoj čisto objektivni referat, odnosno impresije. Smatral sem za potrebno, da se informiram v Beogradu na raznih mestih. Ta svoj referat hočem zaključiti s pozivom, da mora uradništvo dobro paziti, da bo bolje za njega kakor je bilo v dosedanjem oziru.

Končam in izvajam, da hočem biti v stalnem stiku tudi z vašo organizacijo in sem ji na razpolago z vzemi intervencijami, ki se tičejo državnih nameščencev.

Zvezin tajnik Joža Bekš poda naslednje poročilo: Lansko leto smo med drugim gradili novo ustavo. Sestavili smo nova pravila.

Kakor smo že rekli, je veljala doba od novega leta do danes reorganizaciji naše Zveze.

Glavna skupščina Glavnega Saveza v Zagrebu dne 4. in 5. decembra l. l. je podžgala upravo Glavnega Saveza s polnim elanom za udeleževanje v težkih mesecih, ki so sledili, in že 26. decembra so prejele pokrajinske Zveze historično okrožnico št. 180.

10. januarja smo izdali vsem tedaj v Zvezi včlanjenim strokovnim in stanovskim organizacijam okrožnico, s katero smo jih pozvali, da nam z navedbo števila njihovega članstva dopošljejo vse druge podatke, ki so neobhodno potrebni za zbiranje statističnega gradiva, ki naj bi končno rešilo vprašanje: Koliko nas je in kakšni smo?

Vedeli smo, da bo ta naša okrožnica pri marsikateri organizaciji naletela na odpor ali vsaj na dvomljivo razmišljanje, češ čemu vse to, ali

* Opomba: Pričujočo serijo o obupnem stanju drž. nameščencev in o predlogih za asanacijo teh razmer kakor tudi upravnih razmer sploh, pripočnemo v pretres tudi našim narodnim poslancem. Uredništvo.

naj so statistični podatki začetni pravec premlejenega snovanja naše Zveze? — In treba je bilo tako upravi naše Zveze kot organizacijam mnogo zatajevanja, da smo mogli vse podatke, ki jih je Glavni Savez od nas zahteval, zbrati vsaj do 1. aprila.

Vzporedno s to akcijo je bilo treba misliti na to, kako v zmislu določbe čl. 7 naših, tisti čas od politične oblasti še ne odobrenih novih pravil navezati čim ožje stike s krajevnimi organizacijami ali okrožnimi skupinami, ki naj bi postale nekake izvidnice med centralo v Ljubljani in med večjimi postojankami na deželi.

Lotili smo se graditve nove, druge, a prvi povsem slične stavbe ter smo za te izvidnice napravili načrt enotnih pravil, ki je mutatis mutandis točno priklonil našemu statutu.

Izredni občni zbori naj bi pri posameznih krajevnih organizacijah izpremenili ta podeželska združenja v okrožne skupine, ki bi brez vsakih materialnih obveznosti oživile čim večji kontak med njimi in Zvezo. S ponovno okrožnico z dne 12. maja nam je bilo treba objasniti medsebojno razmerje med Zvezo in okrožnimi skupinami, kolikor se je to razmerje radi plačevanja članarine posredno nanašalo na strokovne organizacije. Dogajali so se namreč slučaj, da so se posebno na sedežih okrožnih skupin številni člani pri Zvezi včlanjenih strokovnih organizacij branili plačevati članarino strokovnim organizacijam za Zvezo v domnevi, da plačujejo to članarino že okrožnim skupinam, katerim pripadajo. Pa tudi obratno. — Okrožne skupine so pričele izgubljati na številu svojega članstva, ki je mislilo, da je s plačilom članarine strokovni organizaciji izpolnilo že tudi svojo obveznost napram okrožni skupini.

Navedena okrožnica je to vprašanje razčistila tako, da danes glede razmerja med okrožnimi skupinami in strokovnimi organizacijami ter med slednjimi in med Zvezo ni več nobene nejasnosti. Priznam, da smo bili pri sestavi te okrožnice malo preradikalni, nismo pa se mogli izogniti določbi lastnega statuta, ki zahteva, da smejo biti člani okrožnih skupin samo pripadniki tistih strokovnih organizacij, ki so včlanjene pri Zvezi. Zato smo od okrožnih skupin zahtevali temeljito perlustracijo članstva, kar pa se ni dalo izvesti, ker bi z izvedbo takšne perlustracije ogrožali obstoj in nadaljnje delovanje te ali one skupine. Prihodnji odbor bo moral posvečati temu vprašanju vso svojo pažnjo in najti pot, ki bo vodila do popolnega uspeha. Okrožne skupine se morajo počačiti in postati resnični medij, ki se ga bo morala posluževati Zveza, kadar bo hotela govoriti svojemu članstvu na deželi. V ta namen smo izdali 26. julija tretjo okrožnico, na katero nam bodo podale okrožne skupine svoje mišljenje do 15. oktobra. Sicer bi se moral vršiti že danes nekakšen informativno - inštruktivni razgovor s

predstavniki okrožnih skupin, ki pa bo moral radi pomanjkanja časa izostati.

Kako smo napredovali s pritegnitvijo onih strokovnih organizacij, ki so stale 2. januarja t. l. še izven Zveze, in kako se je članstvo Zveze od tistega časa do danes početovilo, o tem bo podal podrobnejše statistično poročilo gospod blagajnik.

Meni preostaja kot nekakšemu kroničarju samo še neprijetna dolžnost, da navedem one strokovne organizacije, pri katerih kljub ponovnim prizadevanjem, privedi jih k skupnemu delu, nismo mogli uspeti. Te organizacije oziroma sekcije so:

1. »Udruženje visokošolskih nastavnikov«, 2. »Udruženje jugoslovenskih arhitektov in inženjerov«, 3. »Udruženje gledaliških igralcev«, 4. »Društvo slovenskih sodnikov«, 5. »Udruženje carinskih uradnikov«, 6. Društvo državnih policijskih nameščenecv in 7. »Udruženje državnih služiteljev«.

Vzporedno z drugimi nalogami bo tudi novega odbora eminentna dolžnost, da bo skušal premostiti globino, ki danes še loči Zvezo od imenovanih udruženj.

Vzporedno z drugimi nalogami bo tudi novega odbora eminentna dolžnost, da bo skušal premostiti globino, ki danes še loči Zvezo od imenovanih udruženj.

Seveda pa se bo moralo poglobiti delo tudi pri že včlanjenih organizacijah v pravcu, da pritegnejo k sebi zadnjega tovariša, ki po svoji stroki spada vanje. Zato smo razposlali tem organizacijam 22. julija primerna navodila, na katera smo doslej prejeli zaprosene statistične podatke od 16 organizacij.

Delokrog Zveze pa se je sukal, kolikor je bilo mogoče, tudi okoli drugih vprašanj, ki so naglaga upravnemu odboru mnogo naporega dela.

Gospodarski in socialni položaj državnega nameščenstva, ki danes v splošnem ni boljši, ako ne slabši, mego je bil pred letom dni, je zahteval, da je odbor z vso točnostjo pospeševal in vodil akcijo, ki bi privedla vsem skupna stremjenja do uspehov. Žal, da so se pojavljale hkratu tudi višje sile, ki so njegova prizadevanja ob marsikateri priliki obrezuspešile. Nič manj radi notranje-političnih vplivov in nekonsolidiranosti splošnih razmer v naši državi, kakor radi razdvojenosti tistega, kar bi moralo ostati ali pa postati enotno, smo mogli beležiti od zadnjega občnega zbora do danes relativno le malo uspehov, ki niti z daleka niso saturirali naših zahtev.

Vsi dobro občutimo, da se dobrine uradniškega zakona, pa najsi so za državne nameščenice še tako skromne, z različnimi rešenji gospodov resortnih ministrov, da ne rečem s finančnimi zakoni utesnujejo in celo odpravljajo. Takšna praksa nas mora voditi polagoma do domneve, da se pri nas že ne spoštuje noben zakon več,

najmanj pa oni, ki je a priori vsaj za državne nameščenice involviran kakšno ugodnost. Saj je med drugim znano, da je gospod minister za narodno zdravje meseca februarja utesnil brezplačno bolniško oskrbo, ki nam je bila zaimenovana s členom 112 uradniškega zakona zbog preobčutnih bremen za državne in samoupravne bolnice na način, ki državnih nameščenecv, išočih lečenja v teh bolnicah, ne zadovoljuje. Uvedla so se za I. in II. razred doplačila, ki jih državni nameščenec ne zmore, vsled česar je evidentno, da se mora prej ali slej, če že ne iz drugačnih socialnih razlogov, pa prav gotovo radi postopne ukinitve čl. 112. urad. zakona v naših vrstah dvigniti mortaliteta. Na to pretečo opasnost smo opozorili 9. marca Glavni Savez, ki je že 15. marca pri ministrstvu narodnega zdravja interveniral z utemeljeno predstavko.

Da to vprašanje z novim pravilnikom ne bo tako kmalu rešeno, je jasno. Bolj je celo verjetno, da bodo nastale težke premostljive težkoče že radi tega, ker prehaja uprava državnih bolnic na oblastne odbore.

Naravno je torej, ako postaja vprašanje obligatornega bolniškega zavarovanja vsak dan aktualnejše, zlasti že radi okolnosti, ker stojimo neposredno pred izpremembo uradniškega zakona potom uredbe, za katero je ministrski svet pooblaščen s čl. 326 finančnega zakona za leto 1927/28.

Z vlogo, ki smo jo 4. maja naslovili na okrožni urad za zavarovanje delavcev, in v kateri smo prosili za izvesten popust pri ambulatornem lečenju pri zdravniških ordinacijah oziroma konzultacijah zavodovih zdravnikov, nismo uspeli. Ti zdravniki so namreč nastavljeni in honorirani pavšalno le za člane urada in torej v tem pavšalu ne more biti obsežno tudi lečenje nečlanov. En razlog več, da organizacije in vlada čim preje razmišljajo o bolniškem zavarovanju.

Na pobudo agilne okrožne skupine v Konjicah smo že meseca januarja načeli vprašanje, kako doseči pri trgovcih, obrtnikih itd. za državne nameščenice gotove popuste. Ker pa naše nabavljalne zadruge, ki smo jih prosili za mnenje, po večini ustrezajo svoji nalogi, in so ne glede na to tudi naše lastne gospodarske institucije, nameravane akcije pri trgovskih gremijih sploh nismo podvzeli, dočim je ostala akcija pri obrtniških zadrugah, zdraviliščih itd. za enkrat še odprto vprašanje.

Po inicijativi gospodarskega odseka in vsled vedno bolj rastoče potrebe smo načeli že marca vprašanje zgraditve lastnega doma.

Že gospod predsednik je omenil, da je to vprašanje ob naklonjenosti ljubljanske mestne občine rešeno več kot principiarno, ker stojimo že neposredno pred podpisom kupne pogodbe, ki jo bo kot predhodni kupec pod najugodnejšimi pogoji sklenil za označujočo se stavbeno za-

Milan Paternoster:

Spomini na mednarodni uradniški kongres v Nürnbergu.

(Nadaljevanje.)

Iz poročila tajništva, ki je bilo v rokah tovariša Noordhoffa (Holandska), je posneti, da so se vse te naloge tudi dejansko izvedle in sicer za početek s prav lepim uspehom. —

Kongres se je otvoril s slavnostno himno, katero je proizvajal delavski pevski zbor, ki se nazivlje: »Prosti pevci Gileishammer«, na kar je predsednik dr. Falkenberg pozdravil pred vsem vse delegate uradn. deželnih organizacij in vse goste, me temi zastopnike mednarodnega delavskega urada v Genfu, državnozborskega poslanca Steinkopfa, oba zastopnika mesta Nürnberg: nadžupana dr. Luppeja in obč. svetnika Diermanna, zastopnika delavskih zadrug Zwosta in mnogo drugih.

V svojem govoru je predsednik poudarjal, da se mora mednarodno uradniško gibanje smatrati za del velikega mednarodnega gibanja delojemalcev sploh. Najboljši dokaz, da temelji naše gibanje na tem pojmovanju, je pač sklep prvega dunajskega kongresa, ki izraža naziranje, »da je mogoče doseči gospodarske, socialne in pravne uspehe za delav-

ce vseh dežel samo z bojem proti mednarodnim kapitalističnim mogotcem« in ki uvideva, »da pomeni oživetvorenje mednarodne organizacije javnih uradnikov, nameščenecv in učiteljev eno najučinkovitejših orožij v tem boju«. Ne gre samo za materialne zahteve, tem več je sodelovanje potrebno tudi na polju idealnih nalog in vprašanj. Vprašanje končnega sporazuma vseh narodov je zadeva vseh nacij in vseh ljudskih slojev.

V časih splošnega napredka in najdalekosežnejše demokratizacije ne smejo stati baš uradniki slepo ob strani, s prekrizanimi rokami ter pripusti, da valovi veletok modernega napredka kar tako mimo njih.

Usoda narodov je v polni meri tudi usoda uradnikov dotične dežele.

Vsi sloji prebivalcev posameznih dežel, torej tudi uradniki so zato naravnost dolžni, da streme za novimi cilji potom svojih organizacij, kakor to zahteva razvoj.

Novodobni razvoj pa sili, da se oživetvori med vsemi narodi tudi sporazum.

Mi se borimo za ugodnejšo plačo, za moderno pravno podlago, za gospodarsko upravo, v kateri ne bi smeli biti posameznik samo kot objekt za zkoriščanje, ampak da postane v njej vsakdo subjekt, ki more tudi ustvarjati. — Le tako nam bode mogoče premobilizirati ves dobiček, katerega nam bode vrgel

ta razvoj, v ono silo, ki nas usposobi, da participiramo pri splošnih kulturnih dobrinah.

Mi moramo pred vsem dejansko dokazati, da imamo kot del velike armade ročnih in duševnih delavcev trdno voljo, ojačiti z našim sodelovanjem bojno fronto.

Nato je pozdravil nadžupan nürnberški dr. Luppe udeležence kongresa. Poudarjal je v svojem govoru, da je zborovanje mož iz vseh dežel, ki delujejo za sporazum narodov in za svetovni mir, gotovo zelo razveseljiv pojav in da je le vse hvale vredno in v interesu vseh narodov, ako deluje v tem pogledu ta mednarodni kongres kot kažipot.

Za socialdemokratsko frakcijo bavarskega deželnega zbora je pozdravil goste dež. poslanec Gierman, ki je ugotovil, da so se delegati zbrali v mestu, ki je stalo vedno na čelu delavskega pokreta, in da sta socialnodemokratska frakcija deželnega zbora kakor tudi ona občinskega sveta pri vsaki priliki podpirali interese javnih nameščenecv in delavcev. Za državnozborsko frakcijo je govoril državni poslanec Steinkopf, ki je poudarjal, da obstoji dejansko mednarodna zveza javnih nameščenecv navzlic vsem negacijam nekaterih buržujskih listov; o tem pričča baš to dejstvo, da so prispeli na ta kongres delegati iz skoro vseh evropskih držav.

(Dalje prihodnjic.)

drugo »Hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščencev«.

Naj ne bo pozabljeno ime tajnika imenovanega konzorcija gosp. rač. nadsvetnik Ivana Rošana, ki je kot strokovnjak na polju razdolžitve državnih nameščencev in kot iniciator ideje uradniškega kreditnega zakona poklonil našemu bodočemu domu kot prvi temeljni kamen znesek 500 Din. Gospodarski odsek Zveze je priredil radi postavitve lastnega doma dve anketi (21. VI. in 21. VII.), h katerima so bili vabljeni zastopniki vseh v poštev prihajajočih gospodarskih ustanov, inženjerske komore, Udruženja jugoslov. arhitektov in inženjerov, sorodnih združenj učiteljske in poštne stroke, uradniške menze i. t. d. Odsek 11 gospodov, ki so prevzeli vse posle za ustanovitev gradbene zadruge nam jamči, da bo započeto delo svoječasno kronano s polnim uspehom.

Združništvu, ki stremi za samopomoč v naši državi, ni mehko postlano, zlasti ne, ako se tiče interesov državnih nameščencev, ker o kaki državni subvenciji uradniškim zadrugam doslej še nismo imeli prilike slišati. Vendar imamo v Ljubljani »Hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščencev in upokojujencev«, ki se raduje svojega iz skromnega začetka rastočega razvoja že nekaj desetletij. Zvesta načelnim določbam svojih pravil, usmerja ta zadruga že od vsega početka svoje udejstvovanje v eminentno dobrotnem pravcu s tem, da dovoljuje svojim članom pod ugodnimi pogoji dolgoročno odplačljiva posojila. Ker pa zadruga ne razpolaga z zadostnimi sredstvi, je naravno, da ne more pravočasno in na vse strani ustrezati, kakor bi rada, zato je dolžnost vseh naših organizacij, da nalagajo pri njej razpoložljivo gotovino. Naša Zveza se je v ta namen in sledeča določbam svojih pravil obrnila 13. maja na vse pri njej včlanjene organizacije s pozivom, da zadrugo že v interesu svojega članstva gmotno čim bolj podpro. — Žal, da okrožnica ni imela posebnega aspeha in je še danes mnogo takih organizacij, ki slone v naročju tujih zavodov.

Člen 127. uradniškega zakona določa, da morajo biti državni nameščenci oproščeni plačevanja avtonomnih doklad.

Ker smo doznali, da je Zagreb podvzel potrebno akcijo radi oprostitve plačevanja gostiščine za drž. nameščence, smo 7. julija v interesu svojega članstva tudi mi podobno ukrenili ter naslovili utemeljeno predstavko na oba velika župana in na finančno delegacijo.

Če tudi je to vprašanje za Zagreb vsaj načelno povoljno razčiščeno z rešenjem generalne direktije neposrednih poreza z dne 16. marca 1926, št. 3163 — ako je pozneje državni svet izdal protivno odločbo, nam ni znano — smo mi že pri prvem poizkusu pogoreli. Finančna delegacija nam je izdala rešitev s primerno rezervo ter je prosila finančno ministrstvo za navodila, tukajšnji veliki župan je rešil našo vlogo v sporazumu s finančno delegacijo, mariborski veliki župan pa nam je intimiral odklonilno rešitev ministrstva notranjih del z dne 20. maja t. l. Sl. 1712/27, ki se je nanašala na odklonitev slične vloge, oziroma pritožbe proti odklonilni rešitvi za društvo državnih nameščencev in upokojujencev v Mariboru. Stvar torej še ni definitivno rešena. Rešitev je sicer padla v 1. instanci, pravovarstveni odsek naše Zveze pa bo moral apelirati na višjo in po potrebi na najvišjo instanco, da se stvar, ki je za državne nameščence ne samo principijelne važnosti, namreč tudi gospodarskega pomena, dokončno razčisti.

In zdaj naj pridem na stanovanjsko vprašanje, ki nam je v sedanjih razmerah kot socialen problem prvega reda, najbolj pri srcu in čigar nepovoljna rešitev bi že v doglednem času pomenila katastrofo za veliko večino državnih nameščencev. Vsem je znano, da bo sedaj veljavni stanovanjski zakon ukinjen že s 1. novembrom t. l. in nikdo drugi ni imel tega termina v točnejši evidenci, nego naši hišni posestniki.

Staroupokojujenci in provizionisti so v naši državi največji siromaki. S pooblastilo določb finančnega zakona za leto 1927/28 (čl. 330) je sicer ministrski svet na svoji seji z dne 1. julija prevedel kronske penzije na dinarske, oziroma je gospod finančni minister izdal pravilnik z dne 20. junija, ki zvišuje in izenačuje pokojnine, provizije, podpore in miloščine bivšemu monopolnemu delavstvu, njegovim vdovam in sirotam, toda vse to bodo po našem mnenju le paliativna sredstva, ki v neznatno zvišani izmeri prejemkov še dolgo

ne bodo zacelila krvavečih ran. Tako aktivni kot upokojujenci — in staroupokojujenci še najbolj — so še daleč od eksistenčnega minimuma, ki je alfa in omega našega stremjenja vso dolgo dobo od prevrata sem. In kako smo šele vsi skupaj oddaljeni od valorizacije na podlagi zlate paritete, po kateri streme mariborski upokojujenci na osnovi rimskega pakta!

Ali če pomislimo, če sklenemo račun, moramo reči, da se je nekaj doseglo. Prvo etapo naporega prizadevanja imamo za seboj. Na Vas gospodje, ki ste še vedno najbolj prizati, pa je, da strnete svoje razcepljene silice v eno samo močno, enotno silo, ki mora prej ali slej zmagati. Ne sedem ali osem majhnih organizacij v majhni Sloveniji, temveč ena sama z jasno začrtanimi cilji in enotnim stremljenjem!

Preiti ne smem dejstva, da je ena izmed včlanjenih stanovskih organizacij državnih upokojujencev uveljavila vsa sredstva, da bi svojim članom izboljšala položaj. S posebnimi spomenicami — v koliko so bile za današnje razmere težke državne finančne krize dovolj utemeljene, ne maram tu presojati — se je obračala ta organizacija na ministrstvo itd., da, celo s kolektivno tožbo na Državni svet je hotela uveljaviti iz rimskega pakta za staroupokojujence izvirajoča prava, Društvo narodov naj bi pomagalo — toda, gospoda moja, tri druge, ravno tako pri Zvezi včlanjene organizacije so hodile realnejšo pot ter se izjavljale za prvo etapo, za prevedbo kronske penzije na dinarske. In tej prvi etapi naj bi sledila druga: prevedba dinarskih upokojujencev po zakonu, odnosno izenačenje vseh upokojujencev z onimi, ki so bili deležni prevedbe po uradniškem zakonu iz leta 1923.

Katera izmed teh štirih organizacij — zadoščala bi, kakor sem že omenil, ena sama, toda ta krepka in silna — je zadela bolj v črno, to odločitev prepuščam Vaši presoji.

Stališče naše Zveze napram temu vprašanju je gospodom upokojujencem zadostno znano, ako se pa bo novi odbor uveril, da je to stališče pogrešno, je njegova revizija še vedno mogoča. — Do tega momenta pa stvar ne more biti drugačna.

Strokovni svet naše Zveze je zboroval samo enkrat in sicer 8. maja. O mnogih vprašanih je razpravljal.

Na razpravo je prišel pri strokovnem svetu tudi odločni člen 306. fin. zak. za leto 1927/28, ki postavlja nekatere zvaničnike in služitelje z manj kakor tremi službenimi leti na položaj dnevnika brez pravice na pokojnino.

Govora je bilo nadalje o naši zahtevi glede uvrstitve Ljubljane in Maribora v prvi draginjski razred, dalje o redukciji draginjskih doklad radi takozvanih poplavljenec, o reviziji uradniškega zakona in uredbe o razvrstitvi in o neobhodni potrebi podaljšanja stanovanjskega zakona. Sklepe strokovnega sveta smo predložili 13. junija s prošnjo za objašnjenje Glavnemu Savezu, toda njegov odgovor z dne 30. junija nas ni mogel povsem zadovoljiti.

Rekli smo že, da je dano s finančnim zakonom za leto 1927/28 pooblastilo ministrskemu svetu za revizijo uradniškega zakona in uredbe o razvrstitvi.

Glavni Savez nam je poslal cirkular z dne 19. maja, v katerem nas prosi, da mu čim prej dostavimo eventualne protipredloge. Zveza je šla takoj na delo ter je izdala 25. maja poziv vsem organizacijam, naj ji sporoče svoje želje. Sestavili smo poseben odsek, ki je o ponovno urgiranih, a končnih vendarle dospelih izpreminjavalnih predlogih pod vodstvom neumornega g. dr. Stegena na sedmih sejah razpravljal ter končno zavzel smernice, ki so se mu zdele najbolj prikladne. O podrobnostih govoriti bi segalo preveč. Omenim naj le, da bo že prihodnje dni del elaborata razposlan vsem organizacijam, da izreko o njem končno sodbo, ki bo kot poseben neoddelan aneks predložen Glavnemu Savezu. Da je povzročila sprovedbo tega elaborata ne samo v idejnem, marveč tudi v tehničnem oziru neprimerno mnogo napora, bo lahko presodil vsak, ki ga bo od kraja do konca proučil.

Strokovni tisk in njegovo obeležje sta se odražala v »Našem Glasu«. Ako vedno posrečeno in na način, ki je ustrezal vsem in vsakemu posebej, o tem govoriti ni moja naloga. Sodim le, da takšnega tiska brez vzajemne pomoči ne bomo mogli nikdar imeti, če tudi abstrahiramo pri tem moralno in materialno podporo.

Tajništvo je po svoji najboljši volji in moči zalagalo list s prispevki, ki so spadali v okvir Zvezinega udejstvovanja. 12. maja smo opozorili

s posebno okrožnico vse organizacije na neobhodno potrebo poživljenja našega glasila, ki postani zrcalo naše duševne zrelosti in merilo naše srčne kulture. Naglasili smo načelo, da resnice pred seboj ne smemo skriti, ako jo hočemo očitovati drugim. Javnost naš sodi po našem tisku, javnost ve, da na znotraj še nismo organizirani, ako kažemo svojo nemoč na zunaj, v tisku.

Zato moramo tisk dvigniti moralno in materialno. Skrb novega odbora bodi, da postane strokovno glasilo »Naš Glas« resničen in iskren odblek naše Zveze.

(Dalje prihodnjič.)

Vestnik.

Odbor Zveze drž. nameščencev za Slovenijo se je na prvi seji tako-le konstituiral: Milan Paternoster, šef računovodstva fin. delegacije, kot načelnik; Anton Svetek, rač. direktor v p., kot prvi podnačelnik; Martin Gruđen, poštni zvaničnik, kot drugi podnačelnik; Joža Bekš, višji davčni upravitelj, kot tajnik; Fran Petrovič, vodja zemljiške knjige, kot tajnikov namestnik; Ignacij Rus, sreski tajnik, kot blagajnik in Lovro Kalašič, inšpektor finančne kontrole, kot blagajnikov namestnik.

Koliko je državnih uslužbencev? Za časa vojnega boja smo bili vedno na vrsti. Vse, kar se je govorilo o gospodarski krizi, o reorganizaciji državne uprave itd., vse in povsod smo bili na vrsti samo mi državni nameščenci. Vse preveč in zopet premalo se govori o nas. Okoriščavač se z instinkti mase, so nastopali demagogi in govorili, da je naša uprava slaba, da je vse narobe in da je treba število uradništva znižati. Neki govornik je trdil na javnem shodu, da je nas 260 tisoč! Dvestošestdeset tisoč je teh ljudi, ki nič ne delajo, ki samo sede v panju in srkajo med! Poslušalcem ledeni kri in vseh oči se obračajo v gnev na nikdar site parazite. Doli z njimi! Tu se seveda vedno misli samo na civilno uradništvo, kajti vojaštva nihče ne vlačí rad pred publiko. Bojimo se, da je še širša masa že kar prepojena z mislijo, da je najmanj polovica uradništva preveč. In bi ga faktično tudi bilo preveč, če bi te trditve imele količkaj stvarne podlage. Vsa taka demagoška zatrevanja so pa čisto navadna izmišljotina, fantazija. — Finančno ministrstvo vodi statistiko o državnih nameščencih, ker jo rabi pri sestavi državnega proračuna. In kaj pravi ta statistika? Da je vseskupnega nameščenstva pri državni upravi (tedaj tudi v vojski in mornarici, vsa žandarmerija, vse prometno osebje) okoli 160 tisoč. V tej številki so zapodeni tudi vsi dnevnikači in nadalje vsi oni, ki so bili 1. aprila 1927 reducirani ali upokojeni. Je tudi teh precej, zato moramo smatrati, da je nas manj, kot pravi prvotna statistika. Samo to je resnično; vse ostalo, kar se govori in piše, je ali gola nevednost ali pa zlohotno zavijanje resnice. Proti neresničnim trditvam moramo vsekakor kar najbolj odločno nastopati.

Pravilnik o nagradah članov izpitnih komisij. (Nov dokument, kako tepe uprava svoje uradništvo in uvaža zakonitim potom sistem »bakšiša«.) Na podlagi čl. 309 finančnega zakona za budžetsko leto 1927/28 je uvedla uprava nov pravilnik o nagradah članom in delovodjem izpitnih komisij za strokovne izpite. Večje klofute uprava svojemu uradništvu ni mogla zadati, kot mu jo je zadala s tem pravilnikom. Ako bi pravilnik predpisal, da daje uprava iz lastnih sredstev honorar izpitnim komisijam, bi bilo to čisto v redu. S pravilnikom pa je uveden prisilni bakšiš, ki ga morajo dajati urad. pripravniki za svoje strokovne izpite članom izpitnih komisij. Ni čuda, če vlada v naši upravi korupcija, saj jo širi uprava sama. Ali ni na ta način uveden »bakšiš« v prometni upravi? Član komisije pri strokovnih izpitih je nastavljen državni uradnik. Kaj rabi ta uradnik še nagrado za svoje delo, če je že plačan od države? Pet kandidatov uradniške kategorije mora plačati za prometnostrokovni izpit komisiji 720 dinarjev in sicer komisiji, ki jo plača država, ker so vsi člani komisije nastavljeni državni uradniki in se izpiti polagajo med službenimi urami. Po našem mnenju ne rabijo ti uradniki za svoje delo, ker ga vrše v uradnem času, nobenih nagrad. Kot strokovnjakom, kar bi pač morali biti, se tudi ni potrebno za izpite posebej pripravljati. Tukaj krade uprava samo denar svojim uradnikom iz že itak praznih in raztrganih žepov. Ta pravilnik nam jasno kaže, da naši upravi ni prav nič do tega, da se odpravi pri nas »bakšiš« v tej ali

oni obliki. Naši upravi ni do dela in reda v administraciji. Če plačaš, ti naredim to delo, sicer počakaj na pozneje. To nam priča v tej obliki izdani pravilnik, ki predpisuje, da se mora delo, storjeno v uradnem času, posebej nagraditi. Strokovni izpiti pod pritiskom »bakšisa« upravi tudi ne bodo koristili. Člani komisije so sedaj postopali vedno v interesu uprave. Ocenjevali so pravilno, gledali so, da je dobila uprava res strokovno naobrazeni naraščaj. V bodoče, pa člani izpitnih komisij skoraj ne bodo upali slabo podkovanih kandidatov pravilno kvalificirati, ker se bodo bali očitka, da si žele ponovnega »bakšisa«. Starejši uradniki so s tem pravilnikom pred mlajšimi osramočeni, mlajši začetniki pa so finančno težko udarjeni. V interesu uprave same je, da se ta pravilnik odpravi. Članom komisij se naj dajo činu odgovarjajoče polovične dnevnice, ki pa naj jih utrpí uprava sama, ker so izpiti le v interesu uprave, ne pa uslužbenca. »Ložač«.

Brezplačno zdravljenje državnih uradnikov. Glasom člena 7. pravilnika o izvrševanju odredb finančnega zakona za leto 1927/28 (glej »Uradni list« št. 55/220 — ex 1927), se ne smejo dovoljevali nikakoršne ugodnosti za zdravljenje v bolnicah. Državni uradniki se smejo zdraviti v I. in II. razredu samo, če plačajo naprej razliko med takso za zdravljenje v III. razredu in takso onega razreda, v katerem se zdravijo. Taksa za zdravljenje v vseh bolnicah znaša za I. razred 100 Din, za II. razred 75 Din dnevno. Taksa za zdravljenje v III. razredu znaša v bolnicah: Brežice, Slo-

venjgradec, Murska Sobota in Ptuj po 28 Din, Maribor, Celje in Ljubljana po 30 Din, Čakovac po 25,20 Din, Kandija, Novo mesto in Krško po 25 Din dnevno.

Vozne olajšave za upokojece. »Naš Glas« priobčuje v svoji 26. številki sporočilo Glavnega Saveza o tej zadevi. Meritorno nima to poročilo nikakršne veljave, ker reproducira samo privaten razgovor »sa nadležnim iz Ministarstva Saobračaja«. Zanimivi pa so »razlogi«, ki jih navaja odgovor G. S. To so »izbori«, »sadanje prilike u Beogradu«, »opšti uslovi«, »obziranje stanje finansije državnih železnica«. Navadili smo se na marsikaj, to se pravi, da gledamo marsikatero kozolce, ki jih preobračajo v javni upravi, brez posebnega začudenja. S tem pa ni rečeno, da jih i prenašamo. A »obziranje stanje finansije državnih železnica« dokumentira toliko mero kratkovidnosti, da bi človek ne verjel, da je kaj takega mogoče. Prav z ozirom na finance se mora ministrstvu prometa kar najtopleje in najodločnejše, oziroma najusilivejše priporočati čim obširnejše »olajšave« za uradnike in upokojece. Vzemimo poslednje. Ti imajo po tri vožnje s 50% popusta. Pretežna večina izrabí morebiti te tri vožnje, potem pa se ne vozi več po železnici; takih je 80%. Le v najskrajnejši sili se posluži tega občila. Ako bi pa imel 50% popust, bi se peljal večkrat; takih je najmanj 60%. — Ali železnica pri tem trpi? Kaj še! Vzemite samo cene režijskih vožnih legitimacij; kaj plačajo te za 1 km? In s tem je režijska pla-

čana. Za koliko več plača upokojenec — in to je že dobiček za železnico. Čim več upokojenec se vozi, tem večja je korist, tem obilnejši so dohodki železnice. Vzemite svinčnik v roko in izračunajte, za koliko dohodkov se železnična uprava sama oškoduje s svojo omejeno ozkosrčnostjo. Sicer pa: »Probieren geht über Studiren«. Poizkusite biti širokogrudni vsaj za nekaj mesecev, pa boste videli efekti. Podgrajski.

Izšla je skupna številka revije Domači prijatelj za september in oktober 1927. Naročnina letnih 20 Din je za ta obširni družinski list tako minimalna, da jo lahko prav vsakdo utrpí. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Sv. Petra cesta 24.

Uprava prosi vse gg. naročnike, naj ne naslavljajo reklamacij, naročil lista itd. na naslov »Zveze«, marveč edino le na upravo lista. S tem stvar le pospešijo, v nasprotnem slučaju pa jo zavlečejo in povzročajo tajništvo »Zveze« le delo, ki ga ima že itak dovolj. — Uprava.

Hektografični, kopirni, računski in povoščeni zvitki

za registrirne blagajne in računske stroje, barve, matrice in specijalni papir za razmnoževanje, barvni trakovi PICO in BRACO ter ogljeni papir.

LUD. BARAGA,

LJUBLJANA, Selenburgova ulica 6, I.

C. J. Hamann, Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest, novorojenčkov, perja in modnih potrebščin.

Predtiskarija modernih ročnih del.

Razširjajte

„Naš Glas“!

Cenejše kot pri razprodajah

se dobi vsakovrstno manufakturno blago pri

J. TRPIN, Maribor
Glavni trg šte. 17.

A. & E. Skaberne
Ljubljana.

Manufakturna in modna veletrgovina.

Solidno blago. Nizke cene

Obiščite
novo urejeni
oddelek za
gospode

Trpežno blago
Najnižje cene
Modna trgovina
za dame in
gospode

A. Šinkovec nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 18, 19.

Pouk v vezenju brezplačen. Večletna garancija
Delavnica za popravila.

Na veliko Telefon 913 Na malo

Najboljši
šivni stroji in
kolesa znamk
Gritzner in Adler
ter švicarski pletilni stroji „Dubied“
za rodbino, obrt
in industrijo

Josipa Petelinca
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika

Dežniki

Josip Vidmar
Ljubljana, Pred škofijo 19

Najnižje cene! Solidna in točna postrežba
Popravila, preobleke.

Priporočamo trdko
M. Tičar, Ljubljana

za nakup vseh
pisarniških in šolskih potrebščin

Anton Škof

priporoča
toaletne predmete kakor: mišo, zobne
kitačice, razne glavničke, škarje, žepne
nože ito, vse v veliki izbiri in po nizki
ceni.

Ljubljana Pred škofijo 16

Ivan Jelačin. Ljubljana

Uvoz kolonijalne in špecerijske robe.

Trdko ustanovljena leta 1888.

Solidna in točna postrežba.

Ustanovljena l. 1889
Telefon šte. 2.016

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ustanovljena l. 1889
Poštni ček 10.533

Stanje vloženega denarja
nad 277 milijonov dinarjev.

(GRADSKA ŠTEDIONICA)
LJUBLJANA
Prešernova ulica

Stanje vloženega denarja
nad 1.108 milijonov kron.

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.